

LUND UNIVERSITY

Unika bilder av Billie

Bjerstedt, Sven

Published in:
Kristianstadsbladet

2006

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Bjerstedt, S. (2006). Unika bilder av Billie. *Kristianstadsbladet*.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Bjerstedt, Sven (2006), Unika bilder av Billie [Anmälan av Julia Blackburn, *Billie Holiday*, övers. Erland Törngren, Norstedts 2006], *Kristianstadsbladet* 27.3.2006, <http://www.kristianstadsbladet.se/apps/pbcs.dll/article?AID=2006103270694>

Unika bilder av Billie

Julia Blackburn, *Billie Holiday*

Finge jag hugga ut jazzens Mount Rushmore, så skulle Billie Holiday definitivt vara ett av stenansiktena. (De andra fick bli Armstrong, Parker och Coltrane.) Hennes konst går utanpå vanliga kategorier som stil, innehåll och teknik. Djupast sett är den ogripbar, omöjlig att förklara och beskriva.

Hon tillförde jazzen en unik timbre och en nyskapande rytm. Hon nådde maximalt uttryck genom sitt sätt att böja och betona ord och tonhöjder. Hennes sätt att sjunga är direkt, osentimentalt, genomträngande. Holiday hade en förmåga att omskapa sitt material, att inordna text och originalmelodi i en från grunden instrumental uppfattning. Andra artister återger en sång. Billie skapar den.

Inspelningarna med de Teddy Wilson-ledda grupperna 1935-39 är jazzklassiker. Inspirerade av Holiday och omgivningen spelade musikerna bättre än någonsin. Hon var en mästare bland mästare.

"Strange fruit", något för jazzrepertoaren så unikt som en protestsång om lynchningarna i Södern, skrevs speciellt för Holiday och förändrade hennes karriär. De sorgmättade balladerna kom att utgöra en allt större del av hennes repertoar.

Holidays levnadsöde rymmer tragik av episka proportioner: förtryck, rasism, kommersialism. Som 22-åring var hon en fullmogen artist. Hon hade vid det laget varit prostituerad och narkotikaberoende i flera år. Hennes kärleksliv var livet igenom kaotiskt, masochistiskt. Hennes frukost, mot slutet av livet hennes enda kost, var gin och Seven-Up.

Holidays näst sista skivinspelning 1958 var och är fortfarande en skakande upplevelse för arrangören och orkesterledaren Ray Ellis. I höstas fick han min senaste skiva "New Standards" och gav mig en signerad "Lady in Satin"-cd i retur. "She was drunk as can be," sade Ellis. Men skivan är ett mästerverk, och bonusspåret där man hör Holidays oackompanjerade röst sjunga "The end of a love affair" kan få den mest hårdhärtade att brista i gråt.

I början av 70-talet fanns fortfarande många i livet som känt Holiday. Linda Kuehl sökte upp dem i de mörkaste hörn och gjorde 150 intervjuer, många mycket omfattande. Hon skapade en enorm samling Holiday-dokument, alltifrån polisprotokoll till inköpslistor. Men uppgiften att skriva en biografi blev övermäktig. Kuehl tog livet av sig.

Nu finns det ändå en bok. Från början till slut bygger Julia Blackburn på Kuehls material. Det hade varit mer än rimligt att låta detta förhållande framgå på bokens omslag. Blackburns ambitioner att tillföra något därutöver är påfallande små. Om musiken säger hon inget.

Redigeringsinsatserna är blygsamma: vi får höra en röst i taget, och porträttet blir "kubistiskt". Kronologi och namn har Blackburn notoriskt dålig hum om. En skribent med större insikter hade ifrågasatt och kommenterat intervjuvärderna, när de är uppenbart orimliga. Den 13-åriga Billie kan inte ha sjungit "Stormy weather" (den skrevs fem år senare). Det fanns ingen musiker på skivan "Lady in Satin" som hette Well Walter (däremot Mal Waldron). Och så vidare.

Blackburn dömer inte och förfasar sig inte, utan talar om "många festliga pundarhistorier". Några röster ur vimlet: "Alla gick på heroin utom jag, och hennes chihuahua gick på gin." "Hennes enda ovana var att hon ofta somnade medan hon rökte och brände hål i nattlinnet eller badrocken. Hon brukade skoja om det och säga: Jag är verkligen påtänd!" (Ändå ondgör sig Blackburn över att Holiday "ständigt" har framställts som missbrukare.)

Många uttalanden är mer tänkvärda än så. En musiker sade: "På den tiden hade alla kvinnliga vokalister en karl som slog dem, tog deras pengar och behandlade dem illa." Och en annan: "Kom ihåg, om man behandlas som en simpel kriminell börjar man bete sig som en efter ett tag."

Tack vare det unika materialet är Blackburns bok förstås ett fängslande och omistligt bidrag till bilden av Billie Holiday.

Men gång på gång under läsningen önskar jag att jag själv hade fått rota i Linda Kuehls skokartonger.

Sven Bjerstedt